

ICOMOSin SUOMEN OSASTO r.y.
ICOMOS Finska nationalkommittén r.f.
The ICOMOS Finnish National Committee

TOIMINTAKERTOMUS VUODELTA 2016

1. Jäsenistö

Vuoden 2016 lopussa ICOMOSin Suomen osasto r.y.:ssä (jäljempänä osasto) oli 181 jäsentä, joista 176 henkilöjäseniä ja 5 yhteisöjäseniä.

2. Hallitus

Puheenjohtajana toimi FK Margaretha Ehrström ja varapuheenjohtajana arkkitehti Kirsti Kovanen. Sihteerinä toimi FM Uula Neitola ja jäsensihteerinä FM Aura Kivilaakso. Hallituksen muut jäsenet olivat arkkitehti Laura Berger, arkkitehti Netta Böök, arkkitehti Pirjo Huvila, FM Aura Kivilaakso, arkkitehti Maire Mattinen, FT Riitta Niskanen, sekä OTK Satu-Kaarina Virtala. Hallitus kokoontui kahdeksan (8) kertaa ja piti yhden sähköpostikokouksen.

Osastossa toimii erillinen Maailmanperintötyöryhmä, jonka tehtävänä on edistää Maailmanperintösopimuksen tavoitteita sekä kehittää kohteiden yhteistyötä kansallisesti ja hankeyhteistyötä kansainvälisesti. Työryhmä hakee rahoitusta niiden toteuttamiseksi.

3. Sääntömääräiset kokoukset

Osasto kokoontui kerran sääntömääräiseen vuosikokoukseen. Vuosikokous pidettiin Tieteiden talolla. Ennen vuosikokousta tutustuttiin Presidentin linnaan linnanvouti Anne Puontin ja konservaattori Elisa Heikkilän johdolla.

4. Talous

Henkilöjäsenten jäsenmaksu oli 55 euroa ja yhteisöjäsenten jäsenmaksu oli 250 euroa. Tuotot jäsenmaksuista olivat yhteensä 9 495 euroa ja osasto suoritti kansainväliselle ICOMOSille jäsenmaksuja yhteensä 7 635 euroa. Opetus- ja kulttuuriministeriön yleistä toiminta-avustusta saatiin 27 000 euroa ja julkaisujen myyntitulot olivat 326,19 euroa. Saadusta yleisavustuksesta 11 863,42 euroa käytettiin kansainvälisen ICOMOSin pääsihteeriydestä aiheutuneisiin kustannuksiin.

Maailmanperintötyöryhmän työhön saatuja opetus- ja kulttuuriministeriön erityisavustuksia käytettiin tilikauden aikana yhteensä 17 894,64 euroa ja palautettiin 1 084,14 euroa. Myönnettyistä ja maksatuista erityisavustuksista saatuihin ennakoihin kirjattiin yhteensä 3 850,79 euroa. Saatuihin ennakoihin on lisäksi kirjattu tilikaudella 2016 maksetut vuosien 2017 ja 2018 jäsenmaksut 8 475 euroa. Taloudenhoitajana toimi KTM Timo Hattinen, toiminnantarkastajana Matleena Haapala ja varatoiminnantarkastajana Jonas Malmberg.

5. Yleisötilaisuudet ja tapahtumat

Osaston vuosikokous pidettiin Tieteiden talolla. Ennen vuosikokousta oli tutustumiskäynti Presidentin linnassa, jossa linnaa esittelivät linnanvouti Anne Puonti ja konservaattori Elisa Heikkilä. Käynnillä oli mukana 30 jäsentä.

Kevään kohdekäynti (13.6.) oli Töölön kirkko, jonka restauroinnista ovat vastanneet Käpy ja Simo Paavilainen. Simo Paavilainen esitteli Hilding Ekelundin kirkkosuunnitelmaa, restauroinnin lähtökohtia ja toteutusta. Paikalla oli 24 jäsentä.

Syksyn kohdekäynti (10.10.) oli Töölön kirjasto. Arne Ervin suunnitteleman kirjaston restauroinnista on vastannut Tapani Mustosen arkkitehtitoimisto. Mustonen ja arkkitehti Maren Nielsen esittelivät kirjastorakennuksen vastavalmistunutta restaurointia. Paikalla oli 22 jäsentä.

Osasto järjesti rekonstruktioita käsittelevän seminaarin aiheella ”Kriisin jälkeen – rekonstruktio?” Kansalliskirjaston tiloissa 2.11. Tilaisuuden avasi Eduskunnan ihmisoikeuskeskuksen johtaja Sirpa Rautio. Professori Minna Silver kertoi Syyrian kulttuuriperinnön dokumentoinnista ja sotatoimien tuhoista sekä Post Trauma rekonstruktioista. FT Johanna Enqvist ja arkkitehti Ulla Rahola pitivät kommenttipuheenvuorot. Seminaarin päätti yhteinen keskustelutilaisuus Eurooppa Nostra puheenjohtajan, arkkitehti Tapani Mustosen johdolla. Seminaarin esitelmät sekä yhteenveto keskustelusta julkaistaan osaston kotisivuilla vuoden 2017 alussa. Seminaarin yhteydessä tutustuttiin Kansalliskirjaston restaurointiin arkkitehti Kati Winterhalterin johdolla.

6. Julkaisut ja jäsentiedote

Osaston sihteeri toimitti sähköistä jäsentiedotetta. Tiedote ilmestyi vuoden aikana kaksi kertaa. Tiedottamista on myös ollut sosiaalisessa mediassa oman Facebook-sivun kautta.

Osasto ylläpitää www.icomos.fi ja www.maaailmanperinto.fi kotisivuja. Sivuilla esitellään ajankohtaisia tapahtumia sekä maailmanperintöä Suomessa. Kotisivuja ylläpitää sihteeri.

7. Tieteelliset komiteat ja muu kansainvälinen toiminta

Ateenassa 6-7.6. pidetty Eurooppakokous keräsi 65 osanottajaa 30 maasta. Kokouksen keskustelun aiheita olivat mm. Euroopan Unionin kulttuuriperintövuosi 2018 ja ICOMOSin rooli sen toteuttamisessa, ICOMOSin laatima Young Professionals-ohjelma. Kokous jatkoi myös keskustelua temasta Rekonstruktio – eri muodoista – periaatteista ja toteutuksista. Kokoukseen osallistuivat puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja. Vuoden 2017 Eurooppakokous pidetään Berliinissä kesäkuun alussa.

Vuotuinen yleiskokous (Annual General Assembly) järjestettiin Istanbulissa 15.-21.10. Alhaisesta osallistujamäärästä johtuen yleiskokous ei ollut päätösvaltainen eikä mm. tilejä voitu hyväksyä ja vastuuvapautta myöntää. Sääntömuutosasiat on myös siirretty vuoden 2017 yleiskokouksen päätettäväksi. Käydyissä keskusteluissa käsiteltiin doktriinitekstejä mm. puurakennusperinnön säilyttämisen periaatteista ja arkeologisen perinnön säilyttämisestä julkisina puistoina. Vuositapaamisen yhteydessä järjestetty tieteellinen symposio jatkoi "Post-Disaster Reconstruction"-teemaa. Luonnonkatastrofit ja aseelliset konfliktit olivat alustusten lähtökohdat ja aiheet. Esimerkkikohteet olivat Syyrian ja Lähi-Idän alueelta sekä Italiasta. Tieteellinen symposio oli myös avoin paikallisen teknisen yliopiston opiskelijoille. Suomesta paikalla olivat varapuheenjohtaja Kirsti Kovanen, pääsihteerin roolissa ja sihteeri Uula Neitola, joka edusti osastoa.

Pohjoismainen kokous järjestettiin ICLAFIn tieteellisen komitean kokouksen ja seminaarin yhteydessä Tallinnassa.

Osasto jatkaa yhteistyötä Viipurin asiantuntijoiden kanssa ja seuraa kaupungin suojelun ja restaurointihankkeiden tilaa. Osasto on tehnyt Venäjän ICOMOSin Pietarin jaoston aloitteesta yhdessä Historialliset kaupungit ja kylät- tieteellisen komitean kanssa tehnyt "Heritage alert"-aloitteen Viipurista ja sen suojelun tilanteesta.

<http://www.icomos.org/en/get-involved/inform-us/heritage-alert/current-alerts/7677-heritage-alert-historic-city-of-vyborg-russian-federation> Kansainvälinen ICOMOS on lähettänyt huolestuneen kirjeen presidentti Vladimir Putinille, pääministeri Dmitri Medvedeville ja Pietarin kuvernöörille Aleksandr Drozdenkolle.

ICOMOSin pääsihteerinä toimiva varapuheenjohtaja Kirsti Kovanen hoiti pääsihteerin tehtäviä hallinnollisissa ja alueellisissa kokouksissa eri puolilla maailmaa yhteensä 74 matkapäivänä. Matkat koskivat pääasiassa kansainvälisen ICOMOSin hallinnon kokouksia (vuosikokous, neuvoa antava komitea, hallitus, byroo, maailmanperintötyöryhmä, maailmanperintöpaneeli, tieteellinen neuvosto, Euroopparyhmä) ja sen kumppanien (ICCROM, IUCN) kokouksia sekä ICOMOSin maailmanperintötyön kehittämistä koskevia työpajoja, muita tehtäviä, mm. sihteeristön työtä, hän hoiti myös Skype-kokouksissa.

Osastolla oli äänestävä jäsen seuraavissa kansainvälisissä tieteellisissä komiteoissa:
Fotogrammetriakomitea: Minna Lönnqvist (puheenjohtaja) ja Nina Heiska
Kulttuurimaisemat (historialliset puistot ja puutarhat): Maunu Häyrynen
Kansanarkkitehtuurikomitea: Markku Mattila,

Kivikomitea: Elisa Heikkilä,
Kulttuuriturismikomitea: Marianne Lehtimäki
Puukomitea: Pasi Kovalainen
Riskeihin varautuminen: Minna Perähuhta
1900-luvun arkkitehtuuri: Riitta Salastie
Seinämaalauskomitea: Tiina Sonninen
Linnoitukset ja asevoimien arkkitehtuuri: Tuija Lind
Rakennusperinnön rakenteiden analysointi ja restaurointi: Kari Avellan
Kestävä kehitys ja energiatehokkuus -komitea: Seija Linnanmäki
Vedenalainen komitea: Riikka Ahlvik
Kaupungit ja kylät -komitea: Helena Björk
Jaettu kulttuuriperintö: Netta Böök
Laki-, talous- ja hallintokomitea: Matleena Haapala
Teoria ja filosofian komitea: Miia Perkkiö

Tieteellisissä komiteoissa toimii myös muita osaston jäseniä. Tarkemmat symposioiden ja kokouksiin liittyvät asiat ovat luettavissa jäsenlehdistä, jotka on julkaistu osaston kotisivuilla.

Osasto kuuluu Suomen Standardisointiliitto SFS ry:n kulttuuriperinnön vaalimisen standardeista vastaavaan seurantaryhmään.

Osasto on jatkanut kummitoimintaa Beninin kansallisen komitean kanssa asemarakennusten inventoimiseksi.

8. Maailmanperintötyöryhmä

Maailmanperintötyöryhmän jäsenet olivat vuonna 2016: puheenjohtaja Anu Vauramo (Merenkurkku/Metsähallitus), Petteri Takkula (Suomenlinna), Ville Majuri (Verla), Hanna Salminen (Sammallahdenmäki); Jussi Telaranta (Vanha Rauma); Jyrki Puupponen (Struven ketju), Hanna Hautamäki (Petäjaveden vanha kirkko). Museoviraston edustajana oli Stefan Wessman. ICOMOSin edustajana oli Kirsti Kovanen ja Suomen IUCN komitean edustajana on Marjaana Kokkonen. Kokouksiin on osallistunut myös muita kohteiden edustajia tarpeen mukaan.

Maailmanperintötyöryhmä kokoontui neljä kertaa

ICOMOS nimesi maailmanperintötyöryhmän edustajiksi Maailmanperintöstrategian toteuttaminen työryhmään Petteri Takkulan (Suomenlinna) ja varalle Ville Majurin (Verla).

Maailmanperintöstrategian toteuttaminen jatkettiin Kestävä matkailu – hankkeella. Se nojaa Unescon Kestävä matkailu – hankkeen tuloksiin (People protectig Places; <http://www.peopleprotectingplaces.org/>). Suomen maailmanperintökohteiden yhteistyön tavoitteena on luoda kestävän matkailun periaatteille indikaattorit ja kriteerit, niin että myös muut Pohjoismaat voisivat ottaa ne käyttöönsä.

Maailmanperintötyöryhmä sai opetus- ja kulttuuriministeriöltä rahoituksen Työkalu kestäväan matkailuun -hankkeelle. Veera Törrönen veti hanketta. Kestävän matkailun mittareita työstettiin kohteittain työpajoissa. Niissä keskityttiin kestävyuden periaatteiden ja tavoitteiden hyväksyttävyyteen ja tunnetuksi tekemiseen. Työpajoja oli yhteensä 5: Suomenlinna 11.1.2016, Merenkurkku 22.1., Petäjävesi 4.2., Vanha Rauma ja Sammallahdenmäki 17.3. sekä Verla 18.3. Työstä on valmistunut loppuraportti ja viestintämateriaali.

Maailmanperintötyöryhmä käsitteli työpajoissa syntyneitä mittariaihioita. Se työsti tapaamisissaan työpajoissa käsitellyistä mittareista seuraavat yhteiset mittarit.

9. Lausunnot, viranomaisyhteistyö ja kannanotot

Osasto on edelleen seurannut tiiviisti Vanha Rauman suoja-alueelle suunnitellun kauppakeskuksen kaavamuutoksen etenemistä ja hyväksymistä. Maailmanperintökeskus on lähettänyt asiasta kirjeen Suomen viranomaisille lisäaineiston toimittamiseksi.

Osasto on osallistunut restaurointialan standardien valmisteluun. Työryhmässä on käsitelty mm. seuraavia käsittelyn eri vaiheissa (luonnoksista äänestyksiin ja käännöksiin) olevia eurooppalaisia standardeja:

FprEN 16682 - Conservation of cultural heritage. Methods of measurement of moisture content, or water content, in materials constituting immovable cultural heritage.

prEN 16893 Conservation of Cultural Heritage - Specifications for location, construction and modification of buildings or rooms intended for the storage or use of heritage collections.

prEN 17036 - Conservation of Cultural Heritage. Artificial ageing with simulated solar radiation.

Lisäksi käsiteltiin mm. "Surface protection for porous inorganic materials" ja "Methods and materials for cleaning porous inorganic materials" -standardien luonnoksia.

Tärkeimmät vuonna 2016 käsittelyssä olleista standardeista olivat seuraavat kaksi:

1) prEN 16883 Conservation of cultural heritage. Guidelines for improving the energy performance of historic buildings. Se oli äänestyksessä 6.1.2017 ja on parhaillaan käännettävänä suomeksi (mikä on aika harvinaista standardien kohdalla).

Käännösluonnosta työstää STS:n puolesta Sannamari Tikkanen käyttäen pohjana sanastostandardin EN 15898 ja standardin EN 16096 termisuomennoksia. Tavoitteena on saada sujuva, ajanmukainen suomennos, joten on sovittu, että suomalaisen ryhmän puheenjohtaja Elisa Heikkilä ja Alvar Aalto säätiön Tommi Lindh ja Jonas Malmberg avustavat.

2) FprEN 16853 - Conservation of Cultural Heritage. Conservation process - Decision making, planning and implementation. Standardissa kuvataan prosessi sille miten esineellisen kulttuuriperinnön restauroinnin ja konservoinnin hankkeiden päätöksenteon, suunnittelun ja toteutuksen tulisi edetä.

10. Matka-apurahat

Osasto jakoi matka-apurahoja rakennussuojelualan kansainväliseen toimintaan ja kansainvälisen ICOMOSin kokouksiin ja yleiskokoukseen osallistumiseksi. Yhteensä matka-avustuksia jaettiin 18 818,75 eurolla.

Helsingissä 23.1.2017

Margaretha Ehrström
puheenjohtaja

Laura Berger
hallituksen jäsen

Netta Böök
hallituksen jäsen

Pirjo Huvila
hallituksen jäsen

Aura Kivilaakso
hallituksen jäsen

Kirsti Kovanen
varapuheenjohtaja

Maire Mattinen
hallituksen jäsen

Riitta Niskanen
hallituksen jäsen

Satu-Kaarina Virtala
hallituksen jäsen